

Göteborgs Stad

Social resursförvaltning

Rapport

Utfärdad 2017-01-23

Diarienummer

Verksamhet:

Enheten för internationellt arbete

Handläggare: Teresa Woodall

Telefon: 031-367 94 15

e-post:

teresa.woodall@socialresurs.goteborg.se

Rapport: Arbetet med Illegala bosättningar i Göteborg, 2016

Innehåll

Inledning	2
Bakgrund	3
Problemformulering	3
Samverkan och arbetsgrupp	3
Illegala bosättningar i staden.....	5
Medborgarperspektiv	7
Förändring arbetsmiljöperspektiv	7
Vilka bor på de illegala boplatserna?.....	8
Miljöperspektivet	8
Oseriösa hantverkare	9
Resurser.....	10
Uppföljning av arbetsgruppens förslag i tidigare rapport samt utmaningar	12
Referenser	13

Inledning

Ett antal förvaltningar i staden har sedan juni 2014 samarbetat kring illegala boplatser som bebos av EU-medborgare. Samarbetet uppkom utifrån ett behov av att kunna hantera ett nytt fenomen som staden ställdes inför – illegala bosättningar.

Arbetsgruppen träffas regelbundet för att följa upp, byta erfarenheter och planera arbetet med illegala bosättningar i staden.

En tidigare rapport togs fram och beslutades av Social resursnämnd i april 2015, och arbetsgruppen beslutade att följa upp denna rapport då arbetet utvecklats sedan dess.

Under hösten 2014 togs en rutin för stadens arbete fram av arbetsgruppen. Denna rutin har reviderats och är numera infogad i stadens plan för arbetet med EU-medborgare i ekonomiskt- och socialt utsatt situation som befinner sig i Göteborg och GR, vilken beslutades i Kommunfullmäktige i februari 2016.

Planen och rutinen har spritts och används även i andra kommuner utanför GR-regionen. Deltagare i arbetsgruppen har informerat om sitt arbete vid två utbildningsdagar, men också haft föredrag om arbetet i Göteborg i andra kommuner.

Denna rapport behandlar vårt gemensamma arbete riktat mot förekomsten av illegala bosättningar men också vårt arbete med att ge stöd till dem som vistas på platserna. Rapporten har främst fokus på de platser som bebos av EU-medborgare. I staden finns även ett särskilt arbete riktat gentemot gruppen så kallade oseriösa hantverkare.

Rapporten är sammanställd av Teresa Woodall, Social resursförvaltning. Innehållet är levererat och granskat av Franky Van Vossel, Fastighetskontoret, Shahab Sarmadi, Higab och Kani Rada, Konsument- och medborgarservice, Viviann Ekstrand, Parkeringsbolaget, Leif Knutsson, Park- och naturförvaltningen, Silke Reichman, AB Framtiden och Thomas Hammarlund, Miljöförvaltningen, Sören Rafstedt, Stadsledningskontoret, Kunskapscentrum mot organiserad brottslighet.

Bakgrund

Sedan 2006 har staden uppmärksammat EU-medborgare som vistas i Göteborg med förhoppning att försörja sig, och sedan 2008 har sociala insatser med olika inriktning och omfattning skett. I juni 2014 förändras situationen i Göteborg. En större boplatz i Kallebäck uppmärksammades. Enligt den ID-kontroll som genomfördes av Polismyndigheten vistades 99 myndiga personer på platsen samt 20-30 barn. I kommunen hade det varken innan eller därefter funnits en illegal bosättning av denna storlek.

Det skall poängteras att arbetet gentemot illegal bosättning sker oavsett vilken nationalitet de som visats på platser har, det som är fokus i arbetet utgår från att en person bosätter sig på platsen utan tillstånd från markägaren.

Göteborgs stad erbjuder sedan 2012 gruppen insatser och stöd, riktat till målgruppen EU-medborgare i en ekonomisk och socialt utsatt situation, i samverkan med idéburen sektor. Under 2016 har dessa insatser drivits i form av natt/övernattningsplatser, dagcentral, råd- och stödverksamhet och öppen förskola. Utöver detta så bedriver staden även arbetet med sina egna verksamheter som exempelvis socialtjänst och skola.

Problemformulering

Utgångspunkten i arbetet med illegala bosättningar grundar sig på följande problemställningar.

- Att människor bosätter sig på annans mark utan tillåtelse av markägaren.
- Att bosättningarna blockerar eller hindrar annat berättigat nyttjande, t.ex. utthyrd P-platser, gång- och cykelstråk eller vägar som används av Räddningstjänst. Bosättningarna som sker på offentlig mark, exempelvis i parker, förhindrar att stadens medborgare har tillträde till det offentliga rummet.
- Att det snabbt uppstår sanitära olägenheter i samband med bosättning.
- Att människor riskerar att fara illa vid dessa bosättningar. Vid några platser har barn uppmärksammats och staden har ett ansvar i att barn inte far illa.

Arbetet i staden har sin grund i att ge stöd till de som vistas på platsen, genom att informerar om rättigheter och skyldigheter när man visats i annat EU-land, men också att informera om andra boendialternativ och den hjälp som kan fås under vistelsen i Göteborg.

Samverkan och arbetsgrupp

Arbetet riktat mot boplatser spänner över flera av kommunens verksamhetsområden och ett flertal förvaltningar är delaktiga i arbetet. I arbetet förekommer stor samverkan med myndigheterna Kronofogden samt Polisen, vilka också har representanter i arbetsgruppen.

Förvaltningar och bolag inom Göteborgs stad som har representanter i arbetsgruppen är

- Social resursförvaltning
- Fastighetskontoret

- Trafikkontoret
- Idrott och förening
- Park- och natur
- Parkeringsbolaget
- Miljöförvaltningen
- Stadsledningskontoret, Kunskapscentrum mot organiserad brottslighet
- AB Framtiden
- Konsument- och medborgarservice, Kontaktcenter
- HIGAB

Arbetsgruppen leds av samordnaren för stadens arbete med EU-medborgare vid Social resursförvaltning. Under 2015 arbetades ett förslag fram i arbetsgruppen om att det fanns behov en samordnare med ansvar för hanteringen av illegala bosättningar på kommunens mark. En samordnare skulle möjliggöra för en enhetlig hantering, och ett säkerställande av kunskap i området samt möjlighet att göra prioriteringar gällande arbetet. Resultatet av förslaget innebar att en samordnare tillsattes vid Fastighetskontoret från december 2015 som arbetar för bosättningar som finns på mark som förvaltas av Fastighetskontoret, Trafikkontoret och Park- och natur.

Kontakter och samverkan sker med stadsdelsnämnderna när en illegal bosättning finns inom aktuell stadsdel. Exempelvis har Östra Göteborg upprättat en egen rutin för deras arbete med illegal bosättning, där enhetschefen på mottagningsenheten rapporterar till samordnare på Social resursförvaltning om deras besök på bosättningen.

I arbetet riktat mot illegala bosättningar ingår även kontakter med andra markförvaltare som har mark inom Göteborgs kommun, såsom Fortifikationsverket och Trafikverket.

En del samverkan är den uppsökande sociala verksamheten. Samverkan sker främst mellan Social resursförvaltning och Fastighetskontoret, där samordnare för respektive förvaltning möts och planerar arbetet samt ett gemensamt dokumentationssystem mellan de båda förvaltningarna där samtliga som deltar i arbetet har tillgång till och använder. Det uppsökande arbetet genomförs av Social resursförvaltning och Stadsmissionen som tillsammans bedriver ett uppsökande fältarbete riktat till hemlösa i Göteborg, varav EU-medborgare i utsatthet är del av.

Fältarbetarna bedriver ett uppsökande arbete genom besök på bosättningar som fältarna får kännedom om via e-post och det gemensamma dokumentationssystemet. Förutom på bosättningarna möter fältarbetarna också målgruppen i gatumiljö, som exempelvis vid Centralstationen eller i Nordstan. Det uppsökande arbetet syftar framförallt till att, i möjligaste mån, förebygga nöd. Detta genom att se så att ingen ute på bosättningar far så illa att det är risk för liv och hälsa. Vid förekommande fall av ohälsa har fältarbetarna länkat till för hjälp med inbokning till vårdcentralen för hemlösa. En annan del i arbetet är informations spridning och kontaktskapandet med hemlösa EU-medborgare. Som komplement till muntlig informations spridning, lämnas skriftlig information (finns på engelska, bulgariska och rumänska) om vilket stöd man kan få, larmnummer, information om allemansrätt, samt kontaktuppgifter till Göteborgs stad och idéburna organisationer.

Illegala bosättningar i staden

Sedan sommaren 2014 har det funnits platser med ett eller flera tält, bilar eller husvagnar över större delen av Göteborg. Bosättningarna har varierat i storlek mellan ett fåtal personer upp till 130 personer.

Antal bosättningar, som vi har kännedom om, har ökat kraftigt sedan 2014.

	2014	2015	2016
Kända illegala bosättningar på kommunens mark	28	46	131

Hanteringen av antalet bosättningar inom staden har ökat kraftigt under 2016. Det beror dels på att antalet mobila EU-medborgare som vistas i Göteborg har ökat, men också beroende på att hanteringen av bosättningarna förändrades under 2016. Under året har Polisen hanterat illegala bosättningar enligt ordningslagen. Detta innebär att Kronofogden inte behöver användas för att genomföra handräckning av de som bosatt sig illegalt på platsen. Hanteringen innebär att från det att markförvaltaren får kännedom om en bosättning, är tiden kortare till att en avflyttning med stöd i ordningslagen sker. I och med att förloppet går snabbare, innebär det att personer vistas på platsen kortare tid, innan de flyttar vidare till annan plats. Detta resulterar troligtvis i att samma individ fått anmodan att flytta ett flertal gånger under året.

Av de platser vi har kännedom om har de fördelat sig på följande förvaltningar under 2016

- Fastighetskontoret 45 st.
- Park och natur 33 st.
- Trafikkontoret 16 st.
- Övr. förvaltn/bolag/privata 37 st.

Förekomsten av illegala bosättningar finns över hela kommunen, dock har en koncentration av platser funnits på Hisingen. Fältarbetarna har under 2016 genomfört 417 besök på bosättningar.

Adresser som används för illegal bosättning, och varit kända för kommunen, under 2016 har varit följande:

Avflyttning via kommunikation med markförvaltare eller avflyttning på eget initiativ: *Fastighetskontoret* Pappersmakargatan, Blidvädersgatan (apparathuset), Gjutjärnsgatan, Vinlandsgatan, Lammelyckan, Bulycke Gård, Vattenverksgatan, Grå Lars väg, Ramberget/vattentornet, Gjutjärnsgatan/Gatljuset, Radiovägen, Importgatan, Mercuriusgatan x 2, Transportgatan (brand), Brunnsbo (brand), Kamratgårdsvägen, **Park- och natur** Gamla Särövägen, Arsenalsgatan, Kvibergs Broväg x 3, Landeriparken, Geijersgatan, Tingvallsvägen, Olof Rudbecksgatan/Berhard Karlgrens Gångväg, Svartemosseområdet/Blåsvädersgatan, Sjöbacka/Fiskebäckx2,

Parkgatan/Adrian Petersons gångväg, Sven Brolids Väg/Varholmsgatan, Burgårdsparken, JA Fagerbergs väg, Slottsskogsgatan, Saturnusgatan, Waterloogatan, Björnmossevägen/Sisjön, **Trafikkontoret** Ånäsmotet x 2, Swedenborgsgatan/Backaplan, Bergslagsgatan (p-platser avstängda) samt Kodammarna **Ioff**: Lundbybadet, Sälöfjordsvallen, Apelsingatan x 2, **Bostadsbolaget**: Blidvädersgatan x3, Södra Dragospelgatan **Higab**: Martinavägen, Kviberg **Familjebostäder**: Kalendervägen **Privata företag/myndigheter** Lorensbergsteatern, Hamntorgsgatan/Göta Älvbron/Platzer x3, Skeppsbyggaregatan/ Rune Martinus AB, Torpavallsgatan 4/ Kålltorps Krona AB Nefity AB, Meteorgatan 8/P-plats/ WILLHEM AB.

Via ordningslagen: Fastighetskontoret Lillhagsparken, Guldhedsgatan/Fricksgatan, Sannegårdsgatan, Utmarksgatan, Transportgatan, Bratteråsgatan, Bergslagsparken, Beväringsgatan, Sjöbergen/P-plats, Vinlandsgatan, Polstjärnegatan, Flygplatsvägen 19, Kvibergsnäs, Delsjön, Ekmansgatan, Östra Magårdsvägen, Lillhagsvägen 84, Agnesbergsvägen 5, Södra Eriksbergsgatan, Karlavagnsgatan, Flygledarevägen, Innergårdsvägen, Skålltorpsvägen, Gamla Flygplatsvägen 19, Brunnsbo/Biltema, Blidvädersgatan (bakom garage), **Park- och natur** Ramberget/Inlandsgatan, Guldheden/Mikrobiologin, Källsprångsgatan 5, Gamla Flygplatsvägen 12, Besvärgången, Storstensgatan, Lennart Torstenssonsgatan, Kvibergs Broväg, Vårvädersgatan/parken, Västra Kyrkogården/ Varholmsgatan, Amalia Jönsson väg, Sommarvädersgatan, **Trafikkontoret** Bäckebolmotet/Pendelpark x 2, Transportgatan/Pendelpark x 2, Lillhagsvägen/Brunnsbo x 2, Sjöbergen/Otterklintsvägen, Bulycke gård/Torslandavägen, Otterklintsvägen, **Lokalförvaltningen** Sockenvägen/Flunsåsparken, Örgrytehemmet, **Higab** Martinavägen, Kvibergs kaserner x 2, **Idrott och förening** Blidvädersplan, Lemmingvallen x 2, **Älvab** Emigrantvägen/Tysta rummet, Östra Eriksbergsgatan, Karlavagnsgatan, Regnbågsgatan, Göteborgs Frihamns AB Lundby Hamngata, **Bostadsbolaget** Blidvädersgatan **Privata/andra myndigheter** Kviberg/Skanska x 3, Danaplatsen/ Ekonomisk förening SBT 1 Properties, Falutorget/Renova, Tyghusvägen/Fortifikationverket, Södra Deltavägen/COOP Fastigheter AB, Blidvädersgatan/Bostadsbolaget, Anekdotgatan/ Guner Gevri.

Via särskild handräckning: Fastighetskontoret V:a Magårdsvägen/Brunnsbo, Polstjärnegatan/Karlavagnsgatan, **Park- och natur** Blidvädersgatan/Yrvädersgatan, **Älvab** Bergslagsgatan x2, **Familjebostäder** Gärdsås torg

161228, då den sista sammanställningen för 2016 görs, är femton adresser aktuella: Grafiska vägen, Smörvägen, Reningsverksgatan, Truls väg, Kobbegården, Härlanda tjärn, Rya Skog, Näckrosdammen, Södra Dragospelgatan, Vasaparken, Masthamnsbron, Bäckebols pendelparkering, Vasaallén, Lemmingvallen samt Emigrantvägen/Tysta rummet. Vi ser att under hösten har antalet minskat jämfört med våren.

Stadens arbete är inriktat mot att så få handräckningar och avflyttningar via ordningslagen skall behöva göras, därav det förberedande arbetet av både markförvaltare och fältarbetare. Det är viktigt att de som bor på bostättningarna får information om vad som gäller och att de därefter har möjlighet att finna annat boende. Kvällen innan varje handräckning eller hantering enligt ordningslagen, åker fältarbetarna så långt det är möjligt och erbjuder de som vistas på platsen plats på de övernattningsplatser som finns. I de allra flesta fall tackar de som vistas på platsen nej till denna möjlighet.

Förekomsten av bosättningar med så kallade oseriösa hantverkare har minskat och under 2016 avflyttningar skett på Näsetvägen x2 samt på Skatås parkering och Brudaremossen.

Illegala bosättningar i andra delar av landet

Illegala bosättningar är också förekommande i andra kommuner i Sverige. Efter förfrågan av Social resursnämnd i maj, kontaktades ett flertal kommuner i landet för att höra hur situationen såg ut för dem. Av de 19 kommuner som besvarade frågan, så förekom det i åtta av kommunerna illegala bosättningar.

Medborgarperspektiv

De kontakter medborgarna tar med kommunen gäller oftast den nedskräpning som sker i samband med en illegal bosättning. Nedskräpning innebär ibland att medborgaren inte får tillgång till natur- och rekreationsområde samt att ett nedskräpat område innebär även ofta en känsla av otrygghet.

Andra synpunkter är när parkeringsplatser är ockuperade, eller när eldning sker utomhus. Vi får också in synpunkter om att de som vistas på bosättningarna, tar sig in i källare i närbelägna hyreshus för att exempelvis hämta vatten eller vistas där. Bostadsbolag har fått byta låsen på grund av liknande situationer.

Under åren inkommer synpunkter både direkt till förvaltningarna och via Kontaktcenter. Genom nedslag i Kontaktcenters statistik, för inkomna synpunkter gällande illegala bosättningar redovisas följande.

150218–150517	160218–160517	160906–161229
11 inkomna synpunkter	70 inkomna synpunkter	54 inkomna synpunkter.

Medborgarna inkommer med synpunkter både gällande mark som förvaltas av kommunen men också annan mark. Vid synpunkter om annan mark, så förmedlas uppgifterna till berörd markägare.

Förändring arbetsmiljöperspektiv

En förändring som skett under året är arbetsmiljön för de anställda vid Göteborgs stad som arbetar med bosättningar.

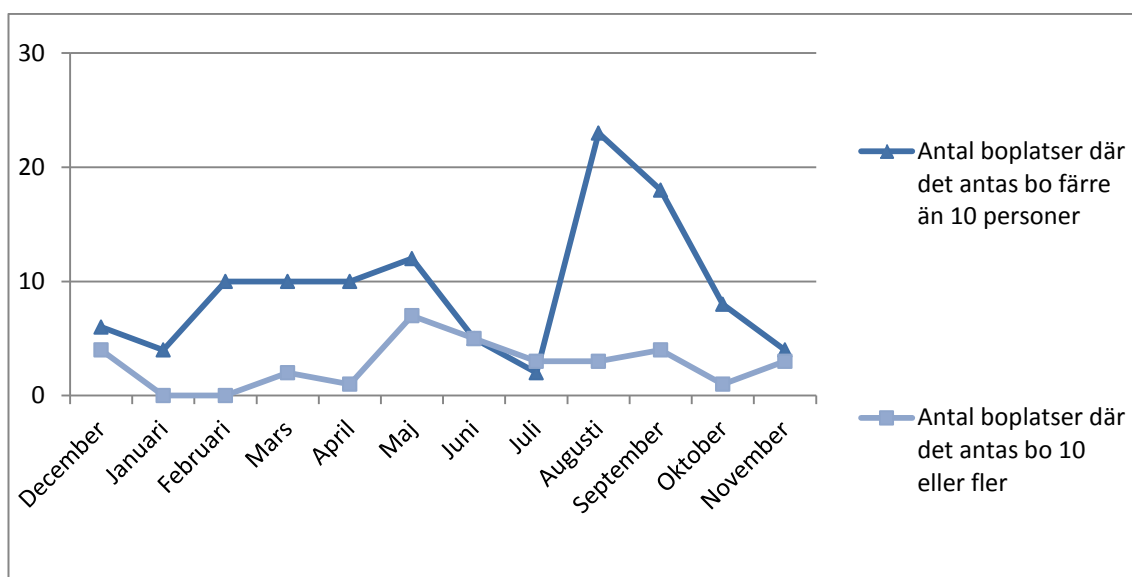
- Vi har platser där kommunens förråd använts som toalett, vilket inneburit att kommunens anställda har fått städa av innan de kommer åt sina verktyg.
- Vid några tillfällen har anställda blivit hotade av bosättarna när anställda kommit till platsen för att städa, sätta parkeringsbot eller be bosättarna att flytta från platsen.
- Tjänstemän har även blivit trakasserade av så kallade aktivister vid handräckning av en illegal bosättning, och blivit kallade tillmälen. Även utanför arbetstid har en tjänsteman blivit trakasserad.
- Hot har även vid ett tillfälle förekommit från medborgare som ringt in gällande situationen med bosättningar.

Vilka bor på de illegala boplatserna?

I de allra flesta fall är det vuxna som bor på boplatserna, dock är det konstaterat att det i några fall funnits minderåriga barn.¹ När det finns minderåriga på plats eller misstanke om minderåriga så informeras respektive stadsdels socialtjänst.

På de allra flesta bosättningarna rör det sig om rumänska och bulgariska medborgare, och av de fältarbetarna haft kontakt med står dessa nationaliteter för 77 % respektive 19 %.

En uppskattning av fältarbetarna över antalet som bor på bosättningar, utifrån de där de besökt och haft kontakt, har det fördelat sig enligt nedan.

Miljöperspektivet

Illegala bosättningar innebär allt från boende i tält eller kojor till boende i husvagnar eller personbilar. I några fall sker det på känsliga platser, exempelvis vid Säveån som är skyddat som Natura 2000-område.

Denna typ av bosättningar innebär bland annat eldning för matlagning, eldning av avfall, utsläpp av orenat tvättvatten bland annat från tvättmaskiner drivna med dieselvek, utträttande av toalettbehov fritt i naturen, dumpning av tillhörigheter, kläder, hushållsavfall, matavfall samt även dumpning av farligt avfall. Det finns stora risker för både hälsa och miljö av hanteringen. Denna typ av bosättningar innebär bland annat eldning för matlagning, eldning av avfall, utsläpp av orenat tvättvatten bland annat från tvättmaskiner drivna med dieselvek, utträttande av toalettbehov fritt i naturen, dumpning av tillhörigheter, kläder, hushållsavfall, matavfall samt farligt avfall. Dessutom kan det förekomma bränning av kabel. Det finns stora risker för både hälsa och miljö av hanteringen vid bosättningarna. Dumpning av farligt avfall och kabelbränningen kan skada naturmiljön allvarligt genom spridning av olika giftiga eller skadliga ämnen.

Staden har inte som ambition att bistå med t.ex. portabla toaletter eller containrar på dessa platser. I kommunens syn så skulle en sådan hantering befästa boplatserna. I några fall har det dock ändå blivit nödvändigt med sådana åtgärder. En plats var Kallebäck,

¹ Årsrapport, Förvaltningens arbete med EU-medborgare, 2016

detta med anledning av att det var så många boende och det kom många samtal om nedskräpning. På platsen ställdes det en container och det delades ut handskar och soppåsar till de boende. Även vid boplatserna Röda Sten har det ställts ut portabla toaletter. Detta på grund av att processen med avhysning där blev väldigt utdragen och situationen för allmänheten med nedskräpning var ohållbar. Det har dock inte varit aktuellt att ställa ut toaletter eller containrar under det senaste året.

Göteborgs Stad är en stor fastighetsägare med många förvaltningar och olika utförare. Åtgärderna som vidtagits har skiljt sig mellan olika förvaltningar. Även i de fall en förvaltning valt att genomföra avhysning så snart man fått kännedom om en illegal bosättning så har det tagit ganska många dagar innan det har kunnat verkställas där problemet med nedskräpning fortsatt under tiden. Sedan fastighetskontoret i slutet av 2015 fick ett samordningsansvar för staden gällande hanteringen av illegala bosättningar på kommunens mark har stadens arbete blivit mer likriktat och effektivare.

På gator, torg, parker och andra allmänna platser som är redovisade i detaljplan enligt plan- och bygglagen där kommunen är huvudman, ansvarar kommunen för att platserna genom exempelvis gaturenhållning och liknande åtgärder hålls i ett sådant skick att uppkomsten av olägenheter för människors hälsa hindras och de krav tillgodoses som med hänsyn till förhållandena på platsen och övriga omständigheter kan ställas i fråga om trevnad, framkomlighet och trafiksäkerhet.

Även för andra platser utomhus där allmänheten får färdas fritt är kommunen skyldig att återställa platsen i sådant skick som med hänsyn till ortsförhållandena, platsens belägenhet och omständigheterna i övrigt tillgodoser skäliga anspråk. Med andra ord; oavsett om en nedskräpning har skett på kommunal mark eller privat mark har kommunen ofta det yttersta ansvaret för att se till att städning sker, enligt lagen om gaturenhållning.

Andelen platser som polisanmäls är väldigt få i förhållande till det totala antalet platser. Ännu lägre antal är de platser som går till avhysning. Stadens arbete är inriktat mot att så få avhysningar som möjligt ska behöva göras. Det läggs därför ner ett stort förberedande arbete av både markförvaltare och fältarbetare. Även när staden får människorna att flytta, oavsett det är genom avhysning eller inte, återkommer man inom kort till samma plats eller någon annan i dess närhet. Människor bor på platserna mer eller mindre frekvent. Detta leder till att staden även måste hantera problemen med bland annat nedskräpning mer eller mindre frekvent i samma område.

Oseriösa hantverkare

Även om fokus i rapporten ligger på EU-medborgare från främst Rumänien och Bulgarien vill vi belysa den speciella problematik som sedan några år tillbaka är aktuell, med så kallade oseriösa hantverkare som i de flesta fall kommer från Irland. Dessa bosätter sig också på annans mark utan tillstånd.

Sedan 2013 har det funnits ett nätverk i staden med syfte att samverka kring problematiken med de så kallade oseriösa hantverkare. Nätverket består förutom av Kunskapscentrum mot organiserad brottslighet som är sammankallande till nätverket av representanter från Polisen, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Partille kommun, Mölndals stad och Härryda kommun samt från olika förvaltningar i Göteborgs stad.²

---

² Kunskapscentrum mot organiserad brottslighet, 2013, sid 8

Asfaltsläggarna började sin illegala verksamhet i Göteborgsregionen genom att sälja anläggningsarbete, framför allt asfaltsläggning, till privatpersoner som de lurat på pengar. De har också underlåtit att betala moms på sina utförda tjänster, utfört undermåliga arbeten och använt sig av utländsk arbetskraft under omständigheter som påminner om människohandel. De har dessutom orsakat stora saneringskostnader på de platser där de etablerat sig/slagit läger i form av kostnader för sanering av allt från miljöfarligt avfall och byggmaterial till sopor och latriner. Under senare tid, har asfaltsläggarna utökat sin verksamhet och sitt utbud till att istället påminna om kringresande hantverkare som numer även erbjuder tjänster som takarbeten, ommålning och allehanda anläggningsarbeten därav begreppsändringen till oseriösa hantverkare. I flera fall har tvivelaktiga metoder använts och de har uppträtt alltmer aggressivt i sin framtoning gentemot sina kunder vilket lett till att hantverkare har polisanmälts för bedrägeri, hot och utpressning. Oftast är det engelsktalande personer som står för försäljning och marknadsföring av sina tjänster till villaägarna men själva arbetet utförs ofta av rumäner, letter eller litauer.

Efter en aktiv informationskampanj från parterna i nätverket, under våren 2015 och 2016 har antalet oseriösa hantverkare som verkat i regionen minskat. Antalet anmälningar gällande denna grupp har inte förekommit inom kommunen under året, dock har de varit mer aktuella i kranskommuner.

Resurser

Arbetet med illegala bosättningar är resurskrävande och riskerar att inskränka på annan ordinarie verksamhet. Det gäller både personalresurser och finansiering för exempelvis sanering.

Social resursförvaltning har sedan 1 september 2014 en samordnare som arbetar med frågan kring EU-medborgare ur ett helhetsperspektiv och Fastighetskontoret har sedan 1 dec 2015 en samordnare på heltid för hantering av illegala bosättningar, där denne främst arbetar gentemot Fastighetskontoret, Trafikkontoret och Park- och naturförvaltningen. Vad gäller det stöd som erbjuds EU-medborgare i utsatthet, såsom exempelvis nattplatserna så finansieras dessa till största del av Social resursförvaltning samt till viss del av idéburen sektor.

Fastighetskontoret har under 2016 haft en större roll än tidigare i arbetet med illegala bosättningar då samordningsrollen för hanteringen kring avveckling av bosättningar ålades Fastighetskontoret och därmed har också personalkostnaderna ökat. Från en under 2015 cirka 30 % tjänst till en för 2016 100 % tjänst. Utöver detta har Fastighetskontoret haft 1 384 000:- i kostnader för sanering vid avveckling av bosättningar.

Parkeringsbolaget har under hela 2016, satt in extra väktare som besöker parkeringsplatser i centrum för att först och främst be dem som tar upp en parkeringsplats betala avgift och gör dem inte detta be dem lämna platsen. Ett antal av fordonen som stått parkerade på parkeringsplatserna har genom Trafikkontoret flyttats till särskild anordnad uppställningsplats och efter tre månader har dessa fordon skrotats. Detta har kostat Parkeringsbolaget cirka 1,4 Mkr under 2016. Utöver dessa kostnader, finns det även förlorade intäkter i utebliven parkeringsavgift i biljettautomaterna samt obetalda kontrollavgifter. Samtliga vars bilar flyttas har möjlighet att hämta bilen som man har rätt till och tillhörigheter inom tre månader, detta har inte vid något tillfälle skett. Många bilar står på bilmålvakter.

För park – och naturförvaltningen har arbetet med att städa/sanera, transporter och avfallskostnader kostat cirka 100 000 tkr under 2016.

Miljöförvaltningen har sedan 2013 handlagt ett flertal klagomål om illegal camping, nedskräpning och eldning på stadens mark. I och med förändrade arbetssätt inom staden under 2016 är bedömningen att den tid miljöförvaltningen lägger ner på illegala bosättningar minskar. Under 2016 har cirka 50 timmar bokförts på illegal bosättning. Förvaltningen arbetar dock med all form av nedskräpning, vilket tar mycket tid i anspråk. Det kan vara så att en viss del av övriga nedskräpningsärenden härrör från illegal bosättning men inte bokförts som det. Totalt lägger förvaltningen 750 timmar på ärenden om nedskräpning. Kostnad i arbetstid, beräknad utifrån tillsynsavgiften, är 50 000- 100 000 kronor för arbetet med illegala bosättningar.

Förvaltning	Kostnader 2014	Kostnader 2016
Fastighetskontoret	500 000 varav 100 00 för cirka 600 arbetstimmar och övrigt för städning, transporter samt avgifter till Kronofogden	1 384 000 för kostnaden för avveckling, sanering och förebyggande åtgärder mot nyetablering av bosättningar. Exkl personalkostnader.
Park- och naturförvaltningen	300 000 för Städning/sanering, transporter och avfallskostnader	100 000 kr för att städa/sanera, transporter och avfallskostnader
Parkeringsbolaget	Extra väktare som besöker p-platser (from juni) 500 000.	Extra väktare som besöker p-platser, flyttning samt skrotning av fordon. 1 400 000 kr.
Miljöförvaltningen	Cirka 150 000 för handläggning	Cirka 50 000-100 000 för handläggning.
Social Resursförvaltning		Förstärkning av fältarbete 1 500 000. I övrigt finns också kostnader för samordnare, samt finansiering för insatser tillsammans med idéburen sektor.
Trafikkontoret	10 % tjänst plus kostnader för städ, containerhyra och administration 10 000	
Higab		Uppskattning 500 000 exkl. moms för övervakning, städ och sanering, exkl. personalkostnader.
Störningsjouren (Framtiden AB)		Uppskattad kostnad cirka 70 000 kr för bland annat handläggning samt rondering/tillsyner

Ju fler illegala bosättningar det finns i kommunen, desto mer resurser krävs. Resurser i form av handläggningstider, för städning och sanering av platserna och för fältarbete krävs i större omfattning ju fler bosättningar det finns.

Uppföljning av arbetsgruppens förslag i tidigare rapport samt utmaningar framåt

Vi, i arbetsgruppen, ser det av vikt att samhällets parter försätter sitt arbete med fokus på samverkan och metodutveckling. Att hantera situationen utifrån lagmässig grund med ett socialt perspektiv är viktigt.

I tidigare rapport framfördes det önskemål om en gemensam samordning gällande de illegala bosättningarna, som tidigare nämnts har funktionen tillsatts vid Fastighetskontoret. Denna funktion har underlättat arbetet och anslutna förvaltningar har numera ett gemensamt arbetssätt.

Sedan vår förra rapport har nationella samordnaren rapporterat sitt uppdrag Framtid Sökes (SOU 2016:6)³ där rekommendationerna går i linje med vårt arbete.

Ett uppsökande arbete i förhållande till utsatta EU-medborgare är nödvändigt för att avvärja akuta nödsituationer för barn eller vuxna. I detta arbete bör också informeras om det regelverk som gäller bland annat kring illegala bosättningar.

Budskapet från det svenska samhället bör därför vara tydligt: alla EU-medborgare är välkomna hit och de måste på samma sätt som alla följa lagar. Därför ska lagliga boenden användas. Det är förbjudet att bo i parker, i andra offentliga rum eller på privat mark. Det är också förbjudet att lämna avföring eller sopor efter sig.// Ett mer konsekvent genomdrivande av svensk lag bör förenas med ett respektfullt och medmänskligt förhållningssätt i kontakterna med de berörda.

I vår rapport från 2015 angav vi att ett önskemål om att lagstiftningen skulle utvecklas och ses över, för att underlätta arbetet med att motverka uppkomsten av illegala bosättningar samt förkorta den tid som bosättningarna är aktiva på samma plats, i syfte att göra det offentliga rummet tillgängligt. Under hösten 2015 gav regeringen⁴ ett uppdrag att analysera och ge förslag på hur möjligheterna att avlägsna otillåtna bosättningar kan förbättras. Detta har resulterat i ett lagförslag gällande otillåtna bosättningar, där staden under sommaren 2016 var en av remissinstanserna.

Den rutin som tagits fram av arbetsgruppen för arbetet, och som beslutades i Kommunfullmäktige 2016, har spritts och används även i andra av landets kommuner.

I tidigare rapport angavs det en förhoppning om ytterligare samverkan med Polisen, vilket nu har skett. Det finns upparbetade kontakter mellan staden och samtliga kommunpolis, vilket inneburit ett gott gemensamt arbete.

---

³ http://www.regeringen.se/4905f7/contentassets/b9ca59958b5f43f681b8ec6dba5b5ca3/framtidsokesslutredovisning-fran-den-nationella-samordnaren-for-utsatta-eu-medborgare-sou-2016_6.pdf

⁴ <https://data.riksdagen.se/fil/A905F91D-B8DA-4AE0-AFFD-CD4EE59FF3B4>

Det kvarstår dock flera utmaningar i arbetet, ett bekymmer är att samtidigt som man ”fredar” offentlig mark och upprätthåller lag och ordning, flyttar bosättningarna i många fall vidare och situationen återuppstår.

Vid flertal gånger har det varit svårt för markförvaltare att få socialtjänsten att agera och besöka en bosättning vid misstanke/bekräftelse om barn på platsen. Samtidigt märks det att sedan förra rapporten, att flera stadsdelar har arbetssätt för att arbeta när en illegal bosättning finns i stadsdelen. Som tidigare nämnts har Östra Göteborg en rutin för arbetet.

Vid några tillfällen har det brunnit på bosättningarna, och det är oklart hur kommunens ansvar ser ut utifrån säkerhet och skyddsaspekt. Av denna anledning, brandsäkerhet, är det också viktigt att boplatserna inte tillåts att bli stora och etablera sig.

Referenser

Kunskapscentrum mot organiserad brottslighet, *Verksamhetsberättelse 2013*, 2013

http://www.regeringen.se/4905f7/contentassets/b9ca59958b5f43f681b8ec6dba5b5ca3/framtid-sokesslutredovisning-fran-den-nationella-samordnaren-for-utsatta-eu-medborgare-sou-2016_6.pdf

<https://data.riksdagen.se/fil/A905F91D-B8DA-4AE0-AFFD-CD4EE59FF3B4>

Årsrapport, Förvaltningens arbete med EU-medborgare, 2016